

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ**

АЛЕКСЄЄВА С.В. КАЛІНІНА Л.М.

Робоча програма дисципліни
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА
ПРАКТИКА

для здобувачів вищої освіти

Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 011
Освітні, педагогічні науки

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ» **«ПОГОДЖЕНО»**

Директор Інституту педагогіки НАПН України **Олег ТОПУЗОВ** Заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України **Микола ГОЛОВКО**

від _____ 2022 р. від “_” _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліни

« НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА АСПІРАНТІВ »

для здобувачів вищої освіти
Ступінь «Доктор філософії»
спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

КИЇВ-2023

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Завідувач аспірантури та докторантури
Марина ЗАГОРУЛЬКО

УДК : 378: 37.01/.09+311.2+304: 4.004.374 (0.034.2)

Робоча програма навчальної дисципліни «Науково-дослідницька практика» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», 2023. Київ: Педагогічна думка, 2023. 24 с.

Автори:

Алексеева Світлана Володимирівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України.

Калініна Людмила Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, учений секретар Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Паращенко Л. І. – докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Н. І. – докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу управління та економіки ЗСО Інституту педагогіки НАПН України.

DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-712-1-2023-24>

ISBN 978-966-644-712-1

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України. Протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Алексеева Світлана Володимирівна, 2023 рік

©Калініна Людмила Миколаївна, 2023 рік

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Програма науково-дослідницької практики аспірантів (далі – Програма) регламентує організацію, форми, здійснення й захист проходження практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Інституту педагогіки НАПН України (далі – Інституту). Науково-дослідницька практика аспірантів буде організовуватися й проводитися відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу Інституту педагогіки НАПН України».

1.2. Науково-дослідницька практика аспірантів є складником освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, освітнім компонентом, який сприяє самовдосконаленню універсальних якостей дослідника, підготовленості презентації результатів власного наукового дослідження.

2. ОПИС НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Курс: Науково- дослідницька практика	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів ECTS: 5	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Рік підготовки: 4
Модулів: 1 Змістових модулів 1	Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки	Семестр: 7
Загальна кількість годин: 150	Освітній рівень: доктор філософії	Вид контролю: захист

3. БАЗА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Базою і організатором науково-дослідницької практики аспірантів є випусковий відділ спеціальності.

4. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Метою науково-дослідницької практики аспірантів є поглиблення і розширення комплексу професійних компетентностей й якостей, формування і розвиток методологічної культури й науково-дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, необхідних для здійснення самостійної науково-дослідної діяльності, підготовки й оприлюднення якісних наукових текстів, які презентують результати наукового дослідження.

Завдання:

1. Сприяти самовдосконаленню універсальних якостей дослідника в аспірантів, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації, готовності до практичного використання технологій й алгоритмів наукової діяльності у розв'язанні комплікативних науково-дослідницьких (науково-теоретичних і науково-практичних) проблеми в галузі освіти, відповідно до цілей і завдань дослідницької діяльності.

2. Поглибити навички здобувачів щодо пошуку, самостійного відбору, обробки наукової інформації й емпіричних даних із обраного предмету дослідження, здатності до використання методів наукового дослідження і його оцінювання, здатності визначати сутність та особливості наукового стилю.

3. Розвивати здатності розробляти та застосовувати інструментарій, проводити теоретичне та емпіричне дослідження, аналізувати, узагальнювати та презентувати його результати, обґрунтовувати висновки, науковий світогляд, сприяти опануванню сучасними методами наукового дослідження.

4. Активізувати здатність до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у практику, сприяти опануванню новими фундаментальними теоретичними знаннями й знаннями концептуально-методологічного рівня щодо реалізації наукових підходів, технологій, форм,

методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти.

5. Сприяти підготовленості здобувачів до раціонального визначення способів викладу матеріалу наукового дослідження, презентації результатів науково-дослідницької роботи, генерації нових ідей (креативності)

6. Забезпечити комфортні й безпечні умови науково-дослідницької рефлексії.

Науково-дослідницька практика аспірантів формує:

загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність і готовність здобувати концептуальні й методологічні знання в галузі освіти, розуміти їх сутність.

ЗК 2. Здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного й креативного мислення.

ЗК 3. Здатність і готовність до ефективної і продуктивної наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності.

ЗК 4. Здатність і готовність використовувати інформаційні технології в процесі реалізації сучасних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої й загальної середньої освіти.

ЗК 5. Здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел.

ЗК 6. Здатність і готовність до безперервного особистісного й професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення.

ЗК 7. Здатність і готовність до генерування нових науково значущих ідей як результату креативного мислення під час здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти та професійно-педагогічної діяльності.

ЗК 8. Здатність і готовність імплементувати в освітній процес інноваційні практики на основі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів,

технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти.

ЗК 11. Здатність і готовність до популяризації української культурної спадщини, національних цінностей на засадах інтеграції до загальноєвропейських і глобальних цінностей.

ЗК 12. Здатність і готовність до соціально-управлінської діяльності на засадах поваги до індивідуальності особистості та людиноцентристської довірчо-партнерської взаємодії.

ЗК 13. Здатність і готовність до науково-дослідної та професійно-педагогічної рефлексії.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 3. Цифрова (діджитальна) компетентність виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасні цифрові технології під час організації та здійснення освітнього процесу в закладах вищої та загальної середньої освіти та під час здійснення науково-дослідної діяльності.

ФК 9. Дослідницько-проектувальна компетентність, що виявляється в здатності і готовності здійснювати проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення.

ФК 10. Аналітико-прогностична компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати процес аналізу та синтезу задля забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу, управління освітніми процесами та системами (відповідно до рівня освіти, який надається).

ФК 13. Інноваційно-дослідницька компетентність, яка виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти, а також спиратися на їхнє теоретико-методологічне обґрунтування в процесі здійснення науково-дослідної діяльності.

ФК 14. Компетентність безперервного професійно педагогічного саморозвитку, яка виявляється в здатності й готовності підвищувати рівень власної професійно педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти.

ФК 15. Рефлексійно-дослідницька компетентність, яка виявляється в здатності й готовності здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

5. РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

ПРН 1	<ul style="list-style-type: none"> - знання концептуальні й методологічні, знання в галузі освіти; - знання про способи здобуття концептуально методологічного знання; - вміння здобувати та оновлювати на константній основі концептуальні й методологічні знання в галузі освіти
ПРН 2	<ul style="list-style-type: none"> - знання про методологію й технології науково-дослідної діяльності в галузі освіти; - знання про аналітичне, критичне, стратегічне й креативне мислення; - вміння застосовувати методологію й технології науково-дослідницької діяльності; - - вміння здійснювати науково-дослідну діяльність на основі аналітичного, критичного та креативного мислення
ПРН 3	<ul style="list-style-type: none"> - знання про комунікацію в освітній і науковій діяльності; - знання про особливості наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні); - вміння здійснювати комунікацію в освітній і науковій діяльності; - вміння ефективно і продуктивно здійснювати наукову комунікацію в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні)
ПРН 4	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сучасні інформаційні технології, форми, методи й засоби їх використання в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності; - знання про сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та

	<p>загальної середньої освіти на основі застосування новітніх інформаційних технологій;</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміння застосовувати сучасні інформаційні технології в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності; - уміння використовувати розмаїття наявних технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти (на основі застосування новітніх інформаційних технологій)
ПРН 5	<ul style="list-style-type: none"> - знання про аналіз і синтез як теоретичні методи науково педагогічного дослідження; - знання про способи здобуття професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел; - уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти; - уміння визначати актуальність професійно значущої інформації; - уміння працювати з різними джерелами інформації
ПРН 6	<ul style="list-style-type: none"> - знання про саморозвиток і самовдосконалення особистості, теорії особистості; - знання про особливості професійно-педагогічного саморозвитку й самовдосконалення суб'єктів освітньої і наукової діяльності; - уміння саморозвитку особистості; - уміння самовдосконалення особистості; - уміння професійно-педагогічного саморозвитку, самовдосконалення вчителя закладу загальної середньої освіти/ викладача закладу вищої освіти/ науково-педагогічного працівника
ПРН 7	<ul style="list-style-type: none"> - знання про креативне мислення особистості; - знання про способи генерування науково-значущих ідей в галузі освіти під час здійснення науково-дослідної й професійно-педагогічної діяльності; - уміння мислити креативно; - уміння генерувати нові науково-значущі ідеї в галузі освіти
ПРН 13	<ul style="list-style-type: none"> - знання про рефлексію, науково-дослідну й професійно педагогічну рефлексію; - знання про самостійність, автономність суб'єктів освітньої й науково-дослідної діяльності; - рефлексійні вміння особистості; - рефлексійні вміння суб'єкта освітньої і науково-дослідної діяльності; - уміння виявляти самостійність і автономність в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності
ПРН 15	<ul style="list-style-type: none"> - знання з дидактики середньої та вищої школи; - знання часткових (предметних методик); - знання про новітні методологічні підходи, закономірності і принципи освіти, технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання;

	<ul style="list-style-type: none"> - знання сучасних досягнень психодидактики, медіа-дидактики, лінгводидактики та ін.; - знання про ключові компетентності учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) й наскрізні уміння (soft skills); - уміння визначати методологію науково-педагогічного дослідження з дидактики вищої та середньої школи, освітнього менеджменту, управління в сфері освіти, освітології; - уміння застосовувати в освітньому процесі технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання;
ПРН 16	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення та потенційні можливості їх використання в освітній і науково-дослідній діяльності; - знання про «четверту промислову революцію», «Education 4.0» й відповідні тенденції змін в системі освіти України, країнах Західної Європи та інших розвинених країн світу; - уміння використовувати сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення для використання в освітній і науково-дослідній діяльності; - уміння використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності в галузі освіти;
ПРН 17	<ul style="list-style-type: none"> - знання про індивідуально-психологічні й індивідуально-типологічні особливості учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається); - знання психолого-педагогічних основ організації, аналізу, планування, координації й здійснення освітньої діяльності в закладах вищої та загальної середньої освіти; - знання психолого-педагогічних основ здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти; - уміння діагностувати індивідуально-психічні, індивідуально-типологічні особливості, особистісні якості учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається); - уміння організувати, планувати й здійснювати освітню діяльність на засадах урахування її психолого-педагогічних основ; - уміння визначати соціально значущі особливості суб'єктів освітнього процесу й їх вплив на досягнення результатів науково-дослідної діяльності в галузі освіти, враховувати здобуток психолого-педагогічних наук; - уміння розробляти індивідуальні освітні траєкторії учнів або/і студентів на основі визначення їхніх індивідуально- психічних й індивідуально-типологічних особливостей;
ПРН 22	<ul style="list-style-type: none"> - знання про розвиток аналітичного, критичного та креативного мислення;

	<ul style="list-style-type: none"> - знання про проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення; - уміння розвивати аналітичне, критичне та креативне мислення суб'єктів освітнього процесу; - уміння проектувати науково-дослідну діяльність в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення
ПРН 23	<ul style="list-style-type: none"> - знання про аналітико-прогностичну діяльність та її інтеграцію до освітньої та науково-дослідної діяльності як їхньої невіддільної компоненти; - знання про процеси аналізу та синтезу як засобів забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу; - уміння здійснювати аналітико-прогностичну діяльність як невіддільну компоненту освітньої та науково-дослідної діяльності
ПРН 24	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сталий розвиток особистості й саморозвиток у освітній і науково-дослідній діяльності; - знання про організацію сталого розвитку учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів; - уміння забезпечити сталого розвитку суб'єктів освітнього процесу; - уміння підтримувати сталий розвиток учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) на засадах реалізації інтеграційного й голістичного підходів;
ПРН 26	<ul style="list-style-type: none"> - знання про інноватику в науці загалом та в освіті зокрема; - знання про новітні методологічні підходи в освіті, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти; - уміння інтегрувати новітні й класичні методологічні підходи в галузі освіти під час здійснення освітньої та науково-дослідної діяльності; - уміння імплементувати положення новітніх методологічних підходів, а також інноваційні технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти в освітню практику та практику здійснення науково-педагогічних досліджень;
ПРН 27	<ul style="list-style-type: none"> - знання про саморозвиток особистості загалом і саморозвиток в освітній і науково-дослідній діяльності зокрема; - знання про можливості і способи вдосконалення професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти; - уміння стимулювати саморозвиток особистості в освітній і науково-дослідній діяльності;

	- уміння вдосконалювати професійно-педагогічну майстерність через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти;
ПРН 28	- знання про рефлексію особистості; - знання про науково-дослідницьку та професійно-педагогічну рефлексію; - уміння здійснювати системний і послідовний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

6. СТРУКТУРА Й ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Етапи проходження практики й види діяльності аспірантів	Розподіл годин між видами робіт
Установча конференція (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності).	2
Опрацювання аспірантами нормативних і науково-методичних документів бази практики, що регламентують наукову роботу	4
Планування, проведення й аналіз результатів власної науково-дослідної роботи аспірантів:	
1) розробка концепції представлення результатів науково-дослідної роботи	30
2) планування результатів науково-дослідної роботи	54
3) підготовка звіту за результатами дослідження	30
4) презентація результатів дослідження	18
Підготовка та подання звіту про проходження практики.	6
Обговорення досвіду практики	4
Презентація результатів практики	2
Усього	150

6.1. Особливості організації і проведення науково-дослідницької практики. Науково-дослідницька практика аспірантів є компонентом професійної підготовки до наукової діяльності та представляє вид практичної діяльності аспірантів. Аспірант має проходити практику, орієнтованої на

виконання практичного складника наукового дослідження з визначеної проблематики відповідно до сучасних вимог її організації та змісту на базі випускового відділу.

Керівником практики аспіранта є його науковий керівник. Науково-дослідницька практика аспірантів спрямована на систематизацію, закріплення та удосконалення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за освітньо-науковою програмою; застосування сучасних методів збирання, аналізу, оброблення наукової інформації для реалізації наукового проєкту/експерименту, здійснення експериментальної частини наукового дослідження; використання сучасних інформаційних технологій й наукової інформації; реалізацію умінь викладати наукові думки, результати досліджень, міркування чи узагальнення чітко, зрозуміло, логічно й грамотно з дотриманням правил академічної доброчесності, оформлювати здобуті результати у вигляді звітів, публікацій, доповідей; удосконалення навичок самоосвіти, саморозвитку самоорганізації, самоменеджменту і самовдосконалення тощо.

6.2. Зміст науково-дослідницької практики включає: опрацювання нормативних та науково-методичних документів, що регламентують наукову роботу; планування, проведення й аналіз результатів власної науково-дослідної роботи через розробку концепції, підготовку звіту та презентації результатів. Науково-дослідницька практика аспірантів здійснюється за «Індивідуальним графіком», із зазначенням термінів виконання завдань (Додаток А).

6.3. Етапи проходження науково-дослідницької практики:

Етап 1 (консультативний):

- установча конференція (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності).

Етап 2 (змістовий, основний):

- планування, проведення й аналіз результатів власної науково-дослідної роботи аспірантів

Етап 3 (контрольований):

- обговорення досвіду практики;
- презентація результатів практики на засідання відділу.

6.4. Завдання аспірантів під час проведення науково-дослідницької практики:

1. Опрацювати нормативні та науково-методичні документи, що регламентують наукову роботу. Виокремити та обґрунтувати науковий апарат дослідження.

2. Розробити концепцію представлення результатів власної науково-дослідної роботи .

3. Організувати та провести дослідницькі процедури, пов'язані з пошуком, відбором та обробкою наукової інформації, збором та аналізом емпіричних даних, узагальненням результатів проведених досліджень у межах власного наукового дослідження.

4. Підготувати науковий звіт за результатами проведеного дослідження та рекомендації щодо їх впровадження.

5. Презентувати результати власного наукового дослідження під час наукового заходу.

6. Підготувати наукову публікацію за результатами власного наукового дослідження

7. Підготувати звіт за результатами науково-дослідницької практики.

6.5. Обов'язки аспірантів під час проходження науково-дослідницької практики:

Під час проходження аспірант має:

– під час установчих зборів (до початку практики) ознайомитись із наказом про проведення практики;

– своєчасно прибути на установчі та звітні збори;

– одержати від керівника Програму практики, консультацію щодо форм звітності й оформлення необхідних документів;

– у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Програмою практики;

- відповідально виконати роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію;
- захистити звіт про проходження практики.

6.6. Обов'язки керівника науково-дослідницької практики.

Керівник практики зобов'язаний:

- ознайомити аспірантів з Програмою практики, її метою, завданнями, критеріями оцінювання результатів, вимогами до звіту про практику;
- здійснювати контроль за своєчасним прибуттям аспірантів для проходження практики, за виконанням ними програм практик;
- надавати методичну допомогу під час виконання завдань практики;
- брати участь в установчих і звітних зборах;
- оцінити результати проходження практики.

7. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

7.1. Система оцінювання науково-дослідницької практики аспірантів

Вид діяльності аспіранта	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	Кількість одиниць	Мах кількість балів
Розробка концепції представлення результатів власної науково-дослідної роботи	проект	20	1	20
Планування результатів власної науково-дослідної роботи	звіт	20	1	20
Підготовка звіту за результатами дослідження	звіт	20	1	20
Презентація результатів дослідження	доповідь	10	1	10

Підготовка наукової публікації	стаття	20	1	20
Звіт за результатами практики	звіт	10	1	10
Разом:				100
Максимальна кількість балів: 100				
Розрахунок коефіцієнта: $100:100=1$				

7.2. Вимоги до звіту про практики. Звіт про практику повинен включати перелік основних видів діяльності, що були виконані аспірантом під час практики із зазначенням форм, в яких були втілені їхні результати та кількості балів, наданих аспіранту за виконання кожного із видів діяльності керівником практики. До звіту мають бути додані копії матеріалів наукової роботи аспіранта, виконаної під час практики (статей, доповідей, презентацій, тощо)

Звіт підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається у термін, встановлений випусковим відділом.

7.3. Система контролю та критерії оцінювання.

Контроль за виконанням аспірантом завдань практики здійснюється керівником у формі безпосереднього спостереження за його діяльністю, аналізу результатів проведеної аспірантом під час практики наукової діяльності (статей, доповідей, презентацій, тощо), співбесід із аспірантом, обговорення виконання завдань наукової практики з випусковим відділом.

Критерії оцінки:

- коректність наукового апарату дослідження;
- відповідність та доцільність інструментарію щодо структури та критеріїв досліджуваного феномену;
- ґрунтовність та об'єктивність кількісної та якісної інтерпретації результатів дослідження;
- готовність наукових матеріалів до друку у форматі фахової наукової публікації;
- грамотно оформляти тексти наукового стилю та результати дослідження;

- обґрунтованість та переконливість презентації висновків дослідження в дисертації.

Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає відділ на основі виступу аспіранта і представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

7.4. Шкала відповідності оцінок:

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева С. Публікаційна активність як складова професійної кар'єри науковця. Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XXI Міжнародної науково-практичної конференції. м. Дебрецен (Угорщина): ГО «ВАДНД», 07 червня 2022 р. С. 264-268 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730704>

2. Алексєєва С. Дидактика в умовах інформатизації освіти. Академічні студії. Серія «Педагогіка». Луцьк: Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2021. № 4. Ч. 1. С.25-30. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730414>.

3. Алексєєва С. Музейна педагогіка: сучасний підхід використання освітнього середовища музеїв. Музейна педагогіка в науковій освіті : збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25 листопада 2021 р. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2021. Ч. 1. С.32-36. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729345>

4. Алексєєва С. Актуальні проблеми дидактики в умовах інформатизації освіти: індивідуалізація навчання. Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки»).2022. N 1(1) 2022. С.18-27. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730415>

5. Біла книга національної освіти України / за заг. ред. В. Г. Кременя ; НАПН України. – Київ : Інформ. Системи, 2010. 340 с. Бібліогр.: с. 315–337. Із змісту: підрозд. 2.2.3. Удосконалення навчально-методичного забезпечення дидактичного процесу в школі / Топузов О. М., Гудзик І. П., Ляшенко О. І. С. 148–154.

6. Калініна Л. М. Наукові підходи і методи вивчення особистості учня: аспекти розкриття теми у підручнику менеджера. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць Ін-ту педагогіки АПН України, 2006. Вип. 6. С. 250–258.

7. Калініна Л. М. Науковий дискурс сучасних методологій організаційного механізму управління в сфері освіти. Рідна школа. 2017. № 1–2. (січень-лютий). С. 8–17.

8. Калініна Л. М. Методи наукового пізнання в американсько-британському науково фантастичному фільмі «Interstellar» Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2021: інновації в освіті в контексті Європеїзації та глобалізації : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 28 трав. 2021 р. / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України ; за заг. ред. О. І. Локшиної. Тернопіль : Крок,2021, 2021. С. С. 88 –90. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/726562/>

9. Калініна Л.М. Методи управління. Енциклопедія освіти / Нац. акад. пед. наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. Гол. Ред. В.І Луговий, О.М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва; редкол.: О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, та інші]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ. Юрінком Інтер, 2021. С. 549 – 550.

10. Калініна Л. М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання. *Стратегічні пріоритети*. 2009. №4 (13). С. 71–76.

11. Калініна Л. М. Google-сервіси для вчителя Перші кроки новачка : навч. посіб. / Л. М. Калініна, М. В. Носкова. – Львів, ЗУКЦ, 2013. – 182 с.

12. Калініна Л.М., Малюга М.М. Програмне забезпечення навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи» для докторів філософії в галузі освіти. Проблеми сучасного підручника. 2018. Вип. 20. С. 126-145. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/710812/>
13. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. К.: ВД "Професіонал", 2018. 206 с.
14. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. К.: Кондор, 2019. 206 с.
15. Малихін О. Аспектний аналіз категорій «пізнавальна самостійність» і «пізнавальна активність» у контексті організації самостійної навчальної діяльності студентів. Рідна школа № 3. 2011. С. 25-29. URL: <http://surl.li/awehq>
16. Малихін О. В., Гриценко І. С. Теоретичні основи реалізації компетентнісного підходу в організації самостійної освітньої діяльності: монографія. Київ: НУБіП України, 2016. 489 с.
17. Малихін О. В. Дидактичні механізми формування рефлексивної компетентності студентів. Проблеми освіти. 2015. Вип. 84. С. 206–211.
18. Старий Світ приречений. Новий - неминучий! URL: https://art-slav.blogspot.com/2020/01/blog-post_12.html.
19. Черній А.М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця: посібник. К.: Арістей, 2017 232 с.
20. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. К.: Знання-Прес, 2020. 213с.
21. Топузов О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. Укр. пед. журн. 2015. № 1. С. 16—27.
22. Топузов О. М. Становлення проблемного навчання в педагогічній науці. Рідна школа. 2015. № 1. С. 57–60.
23. Топузов О.М. Експеримент у педагогічній науці і практиці: педагогічні інновації в системі загальної середньої освіти. Директор школи, ліцею, гімназії. 2014. №1–4. С. 135–140.
24. Топузов О.М., Малихін О.В., Опалюк Т.Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
25. Топузов, О. (2015). Компетентнісні засади сучасного підручникотворення. Український педагогічний журнал, (3), 36–47.
26. Топузов, О. М. (2014). Дидактична прогностика в контексті теоретико-методичного забезпечення створення сучасного підручника. Проблеми сучасного підручника, (14), 12–20.
27. Топузов О. М. Компетентнісний підхід – основа інновацій у навчанні. Справи сімейні. 2016. № 8. С. 19.
28. Топузов М.О. Проектування інформаційно-освітнього середовища навчальних закладів у сучасному суспільстві. Український педагогічний журнал. 2017. № 1. С. 26–36.

29. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>
30. Про виконання програми спільної діяльності міністерства освіти і науки України та національної академії педагогічних наук України на 2017-2020 роки. Кремень, В.Г., Луговий В.І., Топузов О.М. та ін., Вісник НАПН України, 2020, 2(2) <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-2-3>
31. Феномен довіри у соціогуманітарному дискурсі сучасної України URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/napadysta_fenomen.pdf.
32. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с. URL: <https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Melnyk60h84-2016-ilovepdf-compressed.pdf>
33. Філософія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І.С. Добронравової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>
34. APA Formatting and Style Guide/Purdue Online Writing Lab. URL: <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/664/01/> (viewed on 13.10.2016).
35. Kremen, V. (2021). NAES of Ukraine report on the state of using the funds for research activities and the results received in 2020: Scientific report at the General Meeting of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine. (April 9, 2021). Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, 3(1). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-1-1>
36. Kremen, V.H. (Ed.). (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. National Academy of Educational Sciences of Ukraine. Kyiv: Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/>
37. Malykhin O., Aristova N., & Kalinina L. (2022). Schoolteachers-Parents Interactions Amid Distance and Blended Learning: Two-Year Experience of Overcoming Negative Influences of COvid-19. Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, 1, 454–464. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6858>
38. Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L. & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. Postmodern Openings, 12(2), 210-232. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304>

Періодична література

1. Український педагогічний журнал.
2. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи.
3. Освітологія.
4. Проблеми сучасного підручника.
5. Педагогіка і психологія.
6. Педагогічна газета.
7. Постмодерністські відкриття. p-ISSN: 2068-0236 | e-ISSN: 2069-9387 | DOI: 10.18662/по <https://lumenpublishing.com/journals/>

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. URL:: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Інститут педагогіки НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fpeg/>
4. Інститут цифровізації освіти НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/inf=5Ftech=5Flear=5Ftool/>
5. Єдине освітнє інформаційне вікно України. URL: [<http://www.osvita.com>]
6. Інформаційний портал «Знання». URL: [<http://znannya.info>]
7. Освіта України. URL: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
8. Освіта.UA. URL: <http://osvita.ua>
9. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua>
10. Google Scholar. URL :: <https://scholar.google.com>
11. Scopus. URL : <https://www.scopus.com>
12. Web of Science URL : <https://clarivate.com/cis/solutions/web-of-science/>
13. ORCID URL : <https://orcid.org/>
14. ResearchGate URL :: <https://www.researchgate.net/>

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні відділу _____

_____ протокол № __ від «__» ____ 20__ р.

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
ПРАКТИКИ**

20__ – 20__ н. р.

№	Вид діяльності аспіранта	Кількість годин	Календарні строки проведення

Аспірант _____ «__» _____ 20__ р.

Керівник практики _____ «__» _____ 20__ р.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

УДК : 378: 37.01/.09+311.2+304: 4.004.374 (0.034.2)

Рецензенти:

Паращенко Л. І. – докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Н. І. – докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу управління та економіки ЗСО Інституту педагогіки НАПН України.

DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-712-1-2023-24>

ISBN 978-966-644-712-1

Алексєєва С.В., Калініна Л.М. Робоча програма навчальної дисципліни «Науково-дослідницька практика» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», 2023. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. –24 с.

Робоча навчальна програма дисципліни «Науково-дослідницька практика» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки третього рівня вищої освіти галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка». Метою навчальної дисципліни є формування та розвиток у слухачів методологічної культури та науково-дослідницької компетентності.

Структурно програма утворена з таких компонентів: загальні положення, опис науково-дослідницької практики, база науково-дослідницької практики, мета та завдання науково-дослідницької практики, результати проходження науково-дослідницької практики, структура й зміст науково-дослідницької практики, контроль навчальних досягнень з науково-дослідницької практики, рекомендована література, додаток.

Програма науково-дослідницької практики аспірантів регламентує організацію, форми, здійснення й захист проходження практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу Інституту педагогіки НАПН України».

Навчальна програма зорієнтована на особистісний і науково-педагогічний досвід доктора філософії, його наукові інтереси та індивідуальні запити; є гнучкою за змістом; відповідає принципам компетентнісного навчання дорослих, політиці відкритості та прозорості, академічної доброчесності; сприятиме розвитку достатнього рівня методологічної

культури з організації і проведення педагогічних досліджень в освіті, опануванню технологіям роботи над дисертацією та оформлення результатів науково-дослідної роботи.

The curriculum of the discipline "Scientific-research practice" – for higher education applicants of the degree of Doctor of Philosophy in the specialty "011 Educational, pedagogical science

The working curriculum of the discipline "Research Practice" for higher education holders of the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 011 "Educational, Pedagogical Sciences" is compiled in accordance with the educational and scientific program of training of the third level of higher education in the field of knowledge 01 "Education/Pedagogy". The goal of the educational discipline is the formation and development of students' methodological culture and scientific-research competence.

Structurally, the program consists of the following components: general provisions, description of scientific research practice, base of scientific research practice, purpose and tasks of scientific research practice, results of passing scientific research practice, structure and content of scientific research practice, control of educational achievements in scientific -research practice, recommended literature, appendix.

The program of scientific and research practice of postgraduate students regulates the organization, forms, implementation and protection of the practice of higher education holders of the degree of Doctor of Philosophy in accordance with the "Regulations on the Organization of the Educational Process of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Sciences of Ukraine".

The curriculum is focused on the personal and scientific-pedagogical experience of the Doctor of Philosophy, his scientific interests and individual requests; is flexible in content; complies with the principles of competent adult education, policy of openness and transparency, academic integrity; will contribute to the development of a sufficient level of methodological culture in the organization and conduct of pedagogical research in education, mastering the technologies of work on the dissertation and the design of the results of research work.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Алексеева Світлана Володимирівна, 2023 рік

©Калініна Людмила Миколаївна, 2023 рік